

UPPHÄRADS KYRKA

Upphärads socken

Upphärads socken nämndes 1486 och har sedan reformationen varit annex till Rommele. Upphärads socken är den näst största socknen i häradet.

Upphärads socken är den enda av häradets socknar, som inte fått namn efter en by eller en tidigare gård. Socknens namn syftar möjligen på socknens höga belägenhet i häradet. Naturligare hade varit om socknen kallats Höljebacka, eftersom de äldsta kyrkorna legat på gården med detta namn.

Upphärads kyrka är den enda av Rommele pastorats kyrkor som inte står på samma plats som sina föregångare. Första kyrka uppfördes av sten på Höljebacka ägor någon gång på medeltiden, långt innan Sverige hade blivit ett protestantiskt land. Denna kyrka revs till grunden under danskarnas härjningståg i Västergötland i mitten på 1560 talet, under Daniel Rantzau. En enkel träkyrka var allt som sockenborna var i stånd att ersätta den tidigare kyrkan med. Den uppfördes någon gång på 1570-talet.

I början av 1700 talet var träkyrkan i så dåligt skick att man skulle bli tvungen att riva ner den och bygga en ny. Men den kraftfulle kyrkoherden Joakim Kreitlow var 1723 färdig med reoveringen av

de andra kyrkorna i pastoratet och övertalade församlingsborna att istället bygga en stenkyrka på Nyckleby ägor intill landsvägen. Det kan förtjäna att påpekas att kyrkans kassa 1723 endast bestod av 382 daler varav en del var reducerade s.k. nödmynt. Kreitlow reste till Göteborg och lyckades få en stiftskollekt beviljad, vilken gav 120 daler i tillskott. Från Kunglig Majestät fick man nådigt tillstånd att flytta kyrkan till en ny plats.

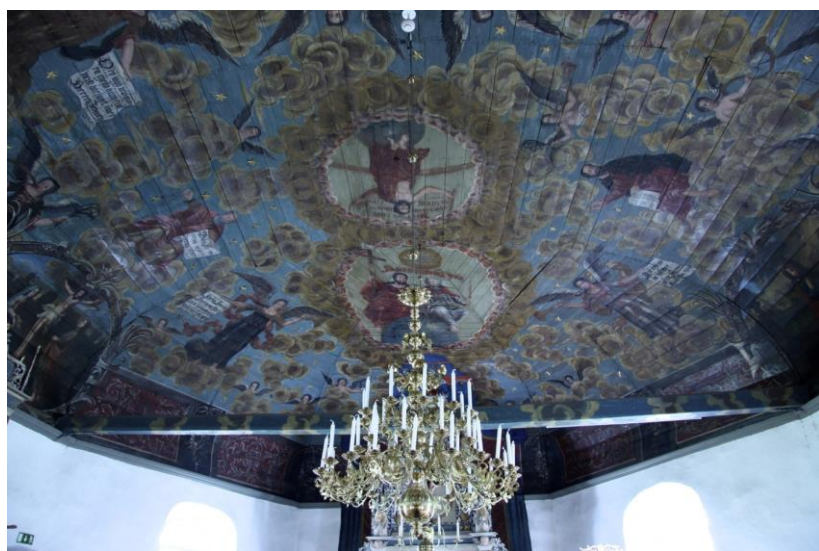

Gamla kyrkplatsen på Höljebacka

Inventarier och målningar

Predikstol

1725 blev den nuvarande predikstolen förfärdigad av bildhuggare Johan Mentz Scheffer. Predikstolen är prydd med bilder av de fyra evangelisterna, mellan vilka Frälsarens bild syns jämte orden: "Ditt ord är mina fötters lykta och ett ljus på minom vägom". Predikstolstaket är omgivet av lövverk, mellan vilket fem pannåer av trä med inskriptioner är infattade.

Målningar

I det välvda trätaket finns målningar utan uppdelning, föreställande treenigheten och yttersta domen, samt längs sidorna sex kartuscher ur Kristi lidandes historia: Getsemane, Judaskysen, Kristus inför Pilatus,

Veronikas svetteduk,
korsfästelsen och Golgata. Allt
utfört av Ditloff Ross, 1745-46.

Altare

Den 26 maj 1727 blev altar-
tavlan förfärdigad samtidigt
med predikstolen, taket,
kronan, stolarna, läktaren och
vapenhuset.

Altartavlan är gjord av Johan
Mentz Scheffer och är indelad i
tre fält: överst den
uppståndne Frälsaren,
mellanpartiet den korsfäste Frälsaren och nederst nattvardens
instiftande:

”Vilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han haver
evinnerligt * och jag skall uppväcka honom på den yttersta dagen”
(Joh 6:54) den 26 maj 1727.

Kyrkans kronologi

- 1724 Den 5 maj läggs första stenen av kyrkoherden magister
Joachim Frederich Kritlou och hela murverket blir färdigt
efter 24 dagars arbete.
- 1724 Den 19 juli invigs kyrkan i högvördige Biskopen doktor Joh.
Popelmans ställe av kyrkoherden Mag. Joachim Frederich
Kritlou.

Det var en 37 alnar lång och 17 alnar bred stenkyrka. På
hösten, sedan andtiden var förbi, lades spån på taket.

- 1725 Himlingen (innertaket), predikstolen och *krohna* (ljudtaket), stolar, läktare och vapenhus förfärdigas.
- 1727 Den 26 maj blir himlingen, predikstolen och *krohna*, stolar, läktare och vapenhus färdigmålade.
- 1728 Kyrktaket tjäras.
- 1733 Ringning sker afton och morgon.
- 1745 Ditloff Ross börjar målningen av innertaket.
- 1746 Den 6 september är sista målningen färdig.
- 1754 Taket beläggs med tegel.
- 1889 Renovering
- 1928 Den 3 november invigs det nyuppförda tornet och den nya kyrkklockan.
- 1949 Den 14 april sker invigning av ny kyrkorgel.
- 1954 Den 19 december återinvigs kyrkan efter restaurering.
- 1966 Yttre restaurering
- 1968 Den 9 december fick kyrkan textilier.
- 1974 Den 9 december firas 250 årsjubileum.
- 1983 Den 16 september invigs kyrkogården.

*Tack, o Gud, att i din kyrka, våra fäders tempelgård,
du beskär oss ljus och styrka och din trogna herdevård.
Än i helgedomens famn samlar Jesu Kristi namn
en gemenskap omkring ordet, dopets bad och nattvardsbordet.*

(Sv. psalm 370:1)